

KLAGANDE

Lainiovuoma sameby, 897300-1129
Idivuoma 2326
980 16 Karesuando

[REDACTED]
Svenska Samernas Riksförbund
Formvägen 16
906 21 Umeå

MOTPART

Länsstyrelsen i Norrbottens län
971 86 Luleå

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Norrbottens läns beslut den 3 november 2016,
dnr 218-13085-16 (se bilaga 1)

SAKEN

Skydds jakt enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Norrbottens län (länsstyrelsen) har beslutat att avslå Lainiovuoma Sameby (samebyns) ansökan om skyddsjakt avseende fyra järvar inom samebyns betesområde. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Samebyn överklagar beslutet och yrkar att skyddsjakt ska beviljas. Samebyn anför i huvudsak följande. Samebyn har i ansökan om skyddsjakt tydligt redogjort för den problembild och risken för påtaglig skada för samebyns renskötsel, vilket innefattar samebyns medlemmar och de renar som medlemmarna har.

Det finns en stor sannolik risk för påtaglig skada. Samebyns bedömning grundar sig på erfarenheter av rovdjurens predation och de följdskador som rovdjur orsakar. Samebyn har under flera års tid drabbats av så kallad massdöd på ren, främst orsakad av järv. Sannolikheten att det kommer att ske igen är uppenbar. Länsstyrelsens fältpersonal har uttalat sig om antalet kända järvar inom samebyns område och redogjort för skador som orsakats av järv. Det måste anses vara ostridigt att skada har förekommit och att risken för nya skador är uppenbar.

Samebyn anser att länsstyrelsens tolkning av de juridiska förutsättningarna för skyddsjakt är felaktig. En avgörande faktor för undantag från fredning är att undvika allvarlig skada, inte endast att reagera på inträffad skada. I det aktuella fallet måste den sannolika risken för ytterligare massdöd av ren tillmätas betydelse. Skadan till sin art är att betrakta som allvarlig då konsekvenserna av angrepp överstiger vad som kan anses proportionerligt för de enskilda renskötarna. Det räcker med uppenbar risk för allvarlig skada för att skyddsjakt ska kunna beviljas.

När det vidare gäller länsstyrelsens bedömning av järvens gynnsamma bevarandestatus kan ett generellt ställningstagande om antalet järvföryngringar i Sverige inte utgöra grund för att neka skyddsjakt. Tidigare praxis från EU-domstolen och Sverige visar att undantag från fredning kan medges även om gynnsam bevarandestatus inte har uppnåtts. Bedömningen av skyddsjakt måste utgå från en skadebedömning och riskerna för fortsatt och bestående skada. I det aktuella målet får det anses klarlagt att dessa risker är uppenbara samt att risken för skada kvarstår.

Länsstyrelsen finner inte skäl att ändra det överklagade beslutet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering av skyddsjakt

Skyddsjakt efter järv får enligt 23 a och 23 b §§ jaktförordningen meddelas om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom ske i syfte att bl.a. förhindra en allvarlig skada, särskilt på boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom (23 a § tredje punkten).

Bestämmelserna i 23 a och 23 b §§ jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

EU-domstolen har i dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 angående jakt efter varg i Finland (Europeiska kommissionen mot Republiken Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas re-

striktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet. Enligt artikel 16.1 i direktivet krävs att det redan föreligger en gynnsam bevarandestatus av arten i dess naturliga utbredningsområde för att undantag ska få beviljas. Det är likväl möjligt att bevilja sådana undantag i särskilda fall när det konstaterats att det inte kan försvåra den ogynnsamma bevarandestatusen hos arten eller förhindra återställande av en gynnsam bevarandestatus. Det kan inte uteslutas att dödandet av ett begränsat antal individer inte påverkar det eftersträlvade syftet i artikel 16.1 i direktivet. Ett sådant undantag skulle i så fall sakna effekt för den berörda arten.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten ifrågasätter inte att järv kan orsaka allvarlig skada exempelvis genom att angripa och döda renar. Liksom länsstyrelsen anför i det överklagade beslutet anser förvaltningsrätten att risken för allvarlig skada i detta fall inte kan uteslutas. Samtliga förutsättningar som anges i 23 a och 23 b §§ jaktförordningen måste emellertid vara uppfyllda för att skydds jakt ska kunna beviljas.

För att skydds jakt ska kunna beviljas krävs att denna inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. I denna del har länsstyrelsen redogjort för järvens förekomst nationellt och i länet. Av redogörelsen framgår bl.a. att populationsuppskattningen visar en nedåtgående trend och nu ligger långt under det nationella referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus. Vidare framgår att årets inventeringsresultat i Norrbottens län visar på 11 godkända föryngringar. Av Naturvårdsverkets beslut om fastställande av miniminivåer för

järv (NV-00552-14) framgår att Norrbotten län har en miniminivå om 46 föryngringar.

Även om länsstyrelsen i sitt beslut har framfört att det kan förekomma en viss underskattning av inventeringsresultaten bedömer förvaltningsrätten att järvens population, både nationellt och regionalt, är allt för låg i förhållande till Naturvårdsverkets miniminivåer, för att järvstammen ska kunna anses ha en gynnsam bevarandestatus. Mot denna bakgrund bedömer förvaltningsrätten vidare att den ansökta skyddsjakten riskerar att försvåra återställandet av en gynnsam bevarandestatus. Någon utredning som talar för en annan slutsats har inte åberopats i målet.

Förutsättningarna för att bevilja skyddsjakt kan därför redan på denna grund inte anses vara uppfyllda. Det saknas därmed anledning att pröva frågan om annan lämplig lösning.

Mot bakgrund av det anförda bedömer förvaltningsrätten att länsstyrelsen har haft fog för sitt beslut. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2).

I avgörandet har även nämndemännen [REDACTED]

[REDACTED] deltagit.

[REDACTED] har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

1 (6)

Datum
2016-11-03

Diarienummer
218-13085-2016

Lainiovuoma sameby
Idivouma 2392
980 16 Karesuando

Avslag på ansökan om skyddsjakt på järv i Lainiovuoma sameby

Beslut

Länsstyrelsen avslår ansökan.

Bakgrund

Ansökan

Den 1 november 2016 inkom Lainiovuoma sameby med en ansökan om skyddsjakt på 4 järvar i skadeförebyggande syfte inom fem utpekade områden: Beadna-Goagda, Lavkoaiivi, Pannugorsu, Rovdegorsu och Besseht.

Samebyn framför att det under de senaste 5-6 åren inträffat massdödar och stora störningar i dessa områden. Områdena Lavkoaiivi, Pannugorsu och Rovdegorsu är områden som renarna måste passera och där samebyn menar att järvarna är strategiskt placerade så att de kan skära av hela området samebyns renhjord måste passera. Besseht är samebyns vinterbetesområde.

Samebyn anför att det under de senaste åren konstaterats ett stort antal järvföryngringar inom samebyns marker. På norsk sida finns 2 järvföryngringar samt 1 loföryngring och inom samebyns marker finns även örn och björn.

Samebyn menar att utrymmet för slakt minskar för varje år pga. rovdjurens predation och förlusterna ligger klart över kollapsnivån. Samebyn uppger att förlusterna till rovdjur årligen är ca 35% och framhåller även att antalet järvar gör den psykosociala situationen sämre.

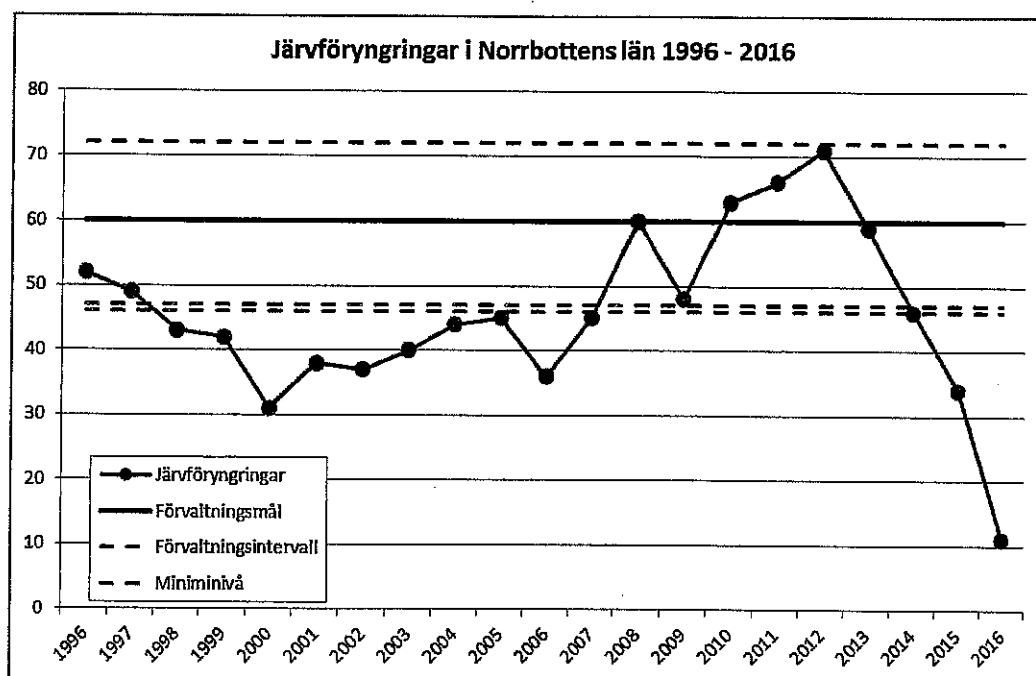
Naturbevakarens kommentar

Berörd naturbevakare bedömer att det på svenska sidan föregående vinter fanns 1 stationär tik samt 3 ambulerande hanjärvar. Två av hanjärvarna har rört sig mellan Sverige och Norge samt en hanjärv i den östra delen av samebyn. Skador orsakade främst av den östliga hanjärven.

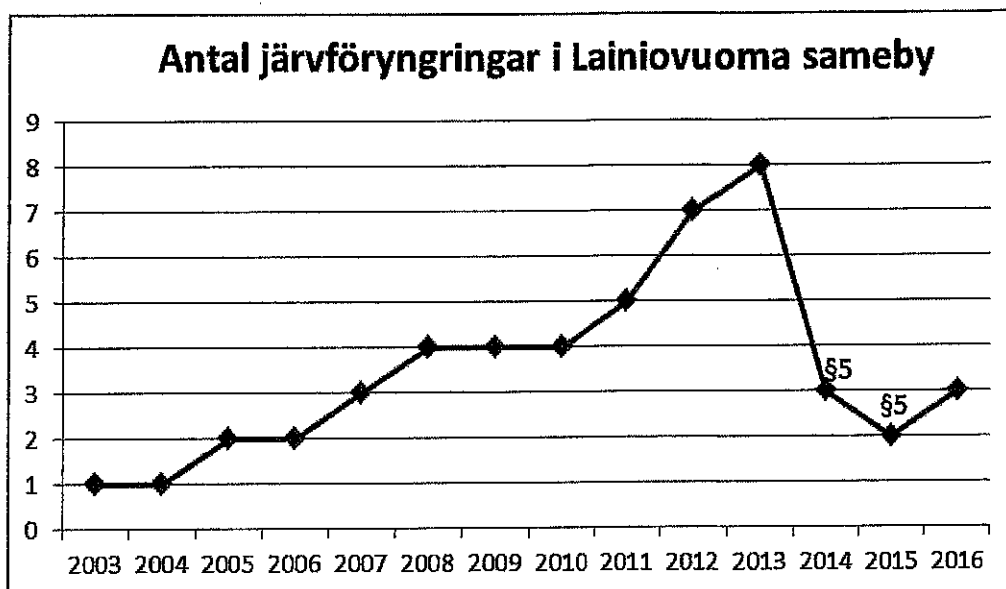
Järvförekomst

Inventeringsresultatet och populationsuppskattningen bygger endast på föryngringar som är godkända enligt gällande kriterier. Inventeringsförhållandena har dock varit svåra de senaste åren och det har i många fall inte varit möjligt att dokumentera föryngringar enligt godkända kriterier. Årets resultat visar på 11 godkända föryngringar i Norrbottens län (Figur 1) men Länsstyrelsens bedömning är att många järvföryngringar inte har kunnat dokumenteras och därför är troligen det redovisade resultatet en underskattning av järvpopulationen i Norrbotten.

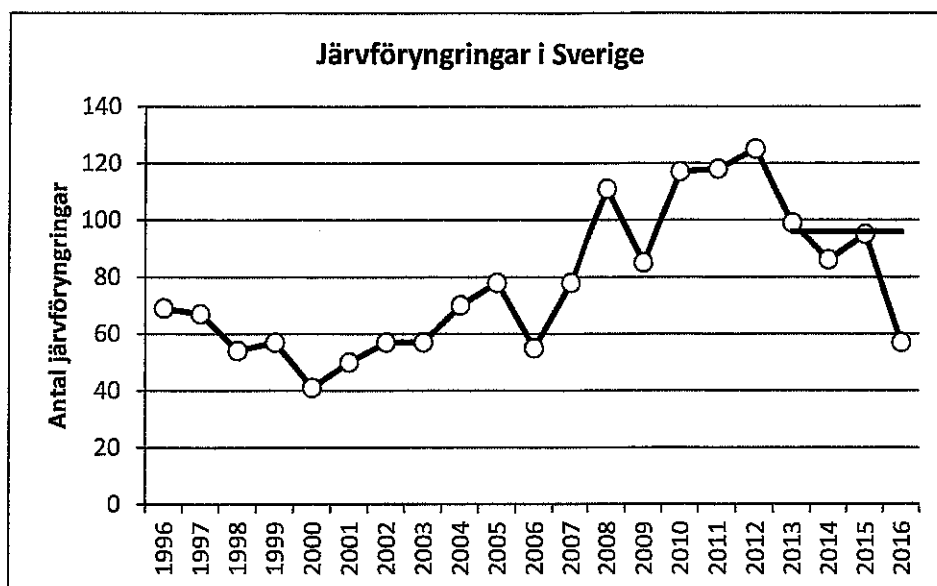
Figur 1. Antal järvföryngringar i Norrbottens län under åren 1996-2016. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån i länet utgör 46 föryngringar.

Länsstyrelsen i Norrbottens län bedömer att sexton samebyar haft så dåliga spårningsförhållanden under 2016 års järvinventering att 5 § i Föreskrifter om bidrag och ersättning för rovdjursförekomst i samebyar (STFS 2007:9) åberopas. När det gäller Lainiovuoma sameby bedömer Länsstyrelsen däremot att årets inventering har kunnat genomföras tillfredställande (Figur 2).

Figur 2. Antal järvföryngringar 2003-2016 inom Lainiovuoma sameby. 2014 och 2015 åberopades 5 § i STFS 2007:9, men för 2016 bedömer Länsstyrelsen att inventeringen kunnat genomföras tillfredställande. Järvföryngringar inom 5km till angränsade samebyars betesområden är inte delade i detta diagram.

Även på nationell nivå observeras en markant nedgång i antal föryngringar under senaste året (Figur 3). En förklaring till det kan vara att Norrbottens län som normalt sett hyser de flesta föryngringarna har haft stora problem med inventeringen pga. väderleksförhållandena. Alternativa förklaringar till det låga nationella resultatet skulle kunna vara att många järvhonor vilat från att ha ungar detta år och/eller att de senaste årens genomförda skyddsjakter minskat antalet reproduktiva djur och därmed också antalet föryngringar. Det står i alla fall klart att årets inventering redovisar 57 föryngringar och detta ligger långt under det nationella referensvärdet för gynnsam bevarandestatus som är 96 föryngringar. Mycket tyder på att det redovisade resultatet underskattar den faktiska populationen, men hur stor järvpopulationen är vet vi inte och stor osäkerhet råder.

Figur 3. Antal järvföryrngingar på nationell nivå mellan åren 1996-2016. Den röda linjen indikerar nivån för referensvärdet 96 föryrngingar, motsvarande 600 individer.

Motivering

Juridiska förutsättningar för skydds jakt

Beslut om skydds jakt efter järv kan fattas med stöd av 23 a och 23 b §§ jaktförordningen (1987:905). För att skydds jakt ska kunna medges krävs att förutsättningarna i 23 a § jaktförordningen är uppfyllda. Skydds jakt får enligt bestämmelserna medges för att förhindra allvarlig skada om det inte finns någon annan lämplig lösning och om de inte försvårar upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Naturvårdsverket har i delegeringsbeslutet den 25 juni 2015 (NV-04080-15) överlämnat rätten att fatta beslut om skydds jakt efter björn, varg, järv och lodjur till Länsstyrelsen i Norrbottens län. Delegeringen gäller från och med 1 juli 2015 till och med 31 december 2016.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen gör en samlad bedömning i varje enskilt fall och bedömer skadornas omfattning, om skadeförebyggande åtgärder gjorts, vilka möjligheter till förebyggande av skada som finns samt möjlighet till annan lämplig lösning än skydds jakt. Länsstyrelsen bedömer även om skydds jakt kan försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för arten. Vidare bedömer Länsstyrelsen om det går att identifiera speciellt skadegörande individer eller särskilt skadeutsatta områden.

Länsstyrelsen är medveten om att det finns en skadebild framförallt i vinterbetesområdet i öster där man föregående vinter fick en massdöd orsakad av järv. Samebyn beviljades då skydds jakt men järven fälldes inte. Två av samebyns tre

Länsstyrelsen
Norrbotten

BESLUT

5 (6)

Datum
2016-11-03

Diarienummer
218-13085-2016

Järvföryngringar samt en loföryngring återfinns på norsk sida men Länsstyrelsen kan endast bedöma hur skadebilden är på svenska sidan. Länsstyrelsen anser att risken för att allvarlig skada uppstår inte kan uteslutas men eftersom inventeringsresultatet för länet ligger markant under gällande miniminivå bör det ställas högre krav för att bevilja en skydds jakt. Även på nationell nivå är inventeringsresultatet lågt, vilket också vägs in. Sammantaget innebär det här att varken länets miniminivå på 46 föryngringar eller landets referensvärde för gynnsam bevarandestatus på 96 föryngringar nås under 2016. Länsstyrelsen ser det dock som troligt att det redovisade inventeringsresultatet på 11 föryngringar inom länet är en underskattning av det faktiska antalet. Mot bakgrund av inventeringsresultatet där länet ligger långt under miniminivån bedömer Länsstyrelsen att det inte finns möjlighet att bevilja skydds jakt i detta läge. Sammantaget gör Länsstyrelsen bedömningen att ansökan om skydds jakt inte bör bifallas.

Information

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 1.

Kopia skickas till

Polismyndigheten i Norrbottens län: polismyndigheten.norrbotten@polisen.se

Statens veterinärmedicinska anstalt: rovdjur@sva.se

Järvforskningsprojektet: [REDACTED]

Länsstyrelsens fältenhet: BD-DL-faltenheten@lansstyrelsen.se

De som deltagit i beslutet

Beslutet har fattats av [REDACTED] med
[REDACTED] som föredragande.

Bilaga 1

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos förvaltningsrätten. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Norrbottens län, 971 86 Luleå. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till norrbotten@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till förvaltningsrätten.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Om någon annan part överklagar beslutet, till exempel en kommun eller annan myndighet, är tiden **tre veckor från det datum som står på beslutet**.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-225 50 00. Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.